

## ПОНЯТТЯ «КОМУНІКАТИВНА ВЗАЄМОДІЯ МЕНЕДЖЕРА» У НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ

**Мельничук Лілія**

*кандидат педагогічних наук, доцент,  
завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти  
Приватного вищого навчального закладу  
«Міжнародний економіко-гуманітарний  
університет імена академіка Степана Дем'янчука»*

**Пилипчук Василь**

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти  
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»  
Приватного вищого навчального закладу  
«Міжнародний економіко-гуманітарний  
університет імена академіка Степана Дем'янчука»  
м. Рівне, Україна*

Сучасні зміни в різних галузях суспільства спричинили реформування системи вищої професійної освіти, що вимагає підвищення якості підготовки майбутніх менеджерів. Особливу увагу потрібно приділяти комунікативним навичкам, які дозволяють фахівцям ефективно виконувати професійні завдання, налагоджувати взаємодію з колегами та партнерами, а також аналізувати й оцінювати результати власної діяльності.

Робота менеджера характеризується високою динамікою, що включає велику кількість різноманітних контактів, які можуть мати значне психоемоційне навантаження та не завжди супроводжуються мотиваційною підтримкою або позитивним зворотним зв'язком. Основними аспектами роботи є координація діяльності підлеглих, організація їхньої співпраці для досягнення якісних результатів, підтримка конструктивних стосунків з керівниками вищого рівня та взаємодія з клієнтами різного психотипу.

Аналіз літератури з питань професіоналізму в менеджменті свідчить про те, що будь-який професійний менеджер: 1) галузі; 2) володіє спеціальними знаннями й навичками у своїй предметній володіє інформацією, уміє її збирати, структурувати і правильно використовувати; 3) знає своїх колег, організовує свою комунікаційну мережу, тобто забезпечує собі відповідну репутацію, підтримує стосунки з колегами, суміжниками, потенційними роботодавцями, наявними та потенційними клієнтами та замовниками; 4) володіє основами менеджменту та самоменеджменту; 5) володіє мистецтвом ділового спілкування [4, с. 34]. Таким чином, підготовка майбутніх менеджерів у закладах вищої освіти має



зосереджуватись на розвитку їхніх комунікативних здібностей та культури спілкування, оскільки саме ці фактори значно впливають на їхню успішну адаптацію до професійного середовища і загальну ефективність у роботі.

З метою визначення власного поняття «комунікативна взаємодія менеджера», розглянемо сутність суміжних понять.

В. П. Каткова під поняттям «комунікативність» розуміє професійно-особистісну якість менеджера, що характеризується потребою у спілкуванні, здатністю легко вступати в контакт, викликати позитивні емоції у співрозмовників, отримувати задоволення від спілкування [2].

Комунікаційний процес, за визначенням В. П. Кубко, це неперервна паралінгвістична або вербальна взаємодія учасників комунікацій. У комунікативних актах залучені учасники комунікацій – комуніканти (відправник і отримувач), які формують і інтерпретують повідомлення. Комунікантами можуть бути людські індивіди і суспільні інститути (суспільні організації, партії, підприємства, уряд тощо) [3, с. 9]. Т. М. Бурмака під поняттям «комунікативний процес» має на увазі вужче значення, а саме: «це обмін інформацією між двома чи більше людьми. Основна мета комунікативного процесу – забезпечення розуміння інформації, що є предметом обміну, тобто повідомлень. Однак сам факт обміну інформацією не гарантує ефективності її передачі» [1, с. 18]. Отже, комунікативна взаємодія менеджера поєднує особистісні якості та ефективне використання процесу обміну інформацією для досягнення професійних цілей.

Таким чином, комунікативна взаємодія менеджера – це процес цілеспрямованого обміну інформацією, ідеями та емоціями між менеджером та іншими учасниками організаційної діяльності (підлеглими, керівництвом, партнерами, клієнтами), що включає вербальні та невербальні засоби комунікації. Ця взаємодія спрямована на координацію дій, прийняття управлінських рішень, розв'язання конфліктів і досягнення стратегічних цілей організації. Ефективність комунікативної взаємодії менеджера залежить від рівня його комунікативної компетентності, здатності налагоджувати зворотний зв'язок, враховувати індивідуальні особливості співрозмовників та динаміку ситуацій у професійному середовищі.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Бурмака Т. М. Комунікативний менеджмент: конспект лекцій (для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент) / Т. М. Бурмака, К. О. Великих; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 69 с.

2. Каткова В. П. Роль комунікативних якостей студентів-менеджерів у процесі професійного становлення фахівця. 2009. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/14221> (дата звернення: 07.09.24)
3. Комунікативний менеджмент : конспект лекцій для здобувачів вищої освіти гуманітарного факультету та навчально-наукового інституту дистанційної та заочної освіти / Уклад. : В.П. Кубко. Одеса : ДУ «Одеська політехніка», 2021. 92 с.
4. Теорія та практика професійної підготовки менеджерів інноваційного розвитку освіти: матеріали методологічного семінару / За заг. ред. Т. М. Хлебнікової. Харків, 2020. 75 с.